

Overblijfselen van de Belgische opstand.

Korte geschiedenis van de lijn

Duitsland werd gedurende het Interbellum opnieuw een belangrijke speler op het internationale politieke toneel. Dat deze vernieuwde sterke rol ook een militair gevaar inhield, daar waren de omliggende landen zich terdege van bewust. Het politiek neutrale België zocht een eigen manier om de Duitse dreiging het hoofd te bieden en hoopte bijgestaan te worden door haar buurlanden als het tot een treffen zou komen. Vanaf de Duitse grens werden verschillende verdedigende stellingen geconstrueerd, verbonden met een aantal bruggenhoofden. Het lager gelegen midden van ons land werd verdedigd door de K.W.-stelling, ook wel de Dijlestelling genaamd. Dit was

een bunkerlijn die aan het fort van Koningshooikt vertrok en tot Waver liep en die in het noorden aansluiting vond op het bruggenhoofd Antwerpen en in het zuiden op de fortengordel rond Namen. De beslissing voor de bouw van de stelling werd genomen in 1938. De ruggengraat van de lijn bestond uit één of twee

rijen bunkers met voorzieningen voor mitrailleurs en voorafgegaan door een systeem van loopgraven, antitankversperringen, prikkeldraad, een antitankgracht, maar ook natuurlijke obstakels zoals het overstromingsgebied van de Dijlevallei ten zuiden van Leuven. Op een aantal kilometers ten westen van de stelling werd een communicatienetwerk uitgebouwd voorzien van commando- en connectiebunkers. De lijn heeft in onze regio maar weinig dienst gedaan. De grote confrontatie met de Duitsers vond plaats bij Gemboers en ten noorden op de stelling werd amper slag geleverd.

De K.W.-stelling rond Leuven

De lijn komt in het noorden de stad binnen tussen het kanaal naar Mechelen en de spoorlijn tussen Leuven en Mechelen. Het kanaal zelf werd verdedigd door een aantal kleine bunkertjes die plaats boden voor één schutter die in de dijk waren ingewerkt. Aan de smalle spoorwegbrug over de Aarschotse-steenweg aan de Elektriciteitswijk zijn vandaag aan weerszijde van de weg nog meerpalen bewaard. Deze maakten het mogelijk om de doorgang onder de brug te versperren. Ten noorden en ten zuiden van het station van Leuven stonden verschillende bunkers opgesteld die vandaag bijna allemaal verdwenen zijn.

Aan de Diestsepoort werden extra hindernissen aangebracht om de oprukkende Duitse troepen te verhinderen om de stad langs deze weg binnen te vallen.

Deze beveiliging mocht echter niet baten, want net hier doorbraken zij de lijn en staken zij de sporen over in de in de richting van de binnenstad.

De berm en het talud van de spoorlijn richting Waver verzorgden ten oosten van de stad een goede verdedigingslinie.

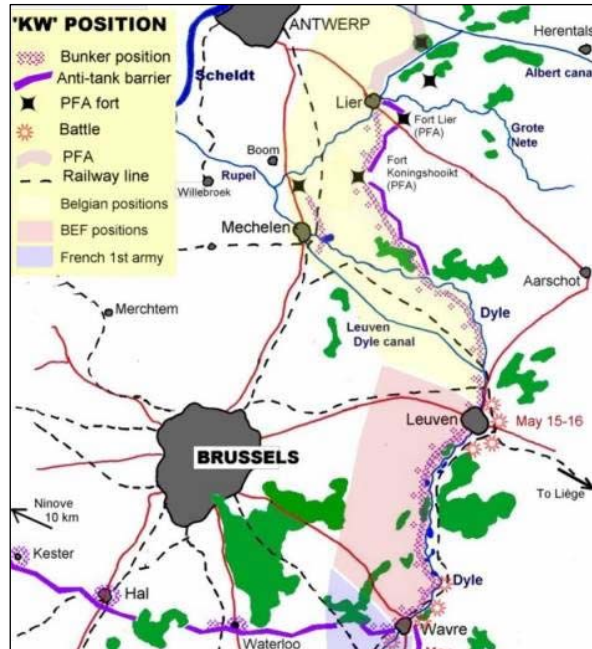

Vandaag liggen tussen de Ijzeren brug op de Tiensesteenweg en de spoorwegovergang aan de Hertog Engelbertlaan in Heverlee nog drie bunkers die als verdediging van de spoorlijn dienden en die door metselwerk gecamoufleerd waren. Vanaf Egenhoven in de richting van Korbeek-Dijle en Neerijse gebruikt de lijn de Dijle en de natte beemden als natuurlijke verdediging, gesteund door één bunkerrij ten westen van de rivier. In Egenhovenbos ligt nog een bunker verborgen die nu dienst doet als vleermuizenslaapplaats. Gehuchten, dorpen en belangrijke kruispunten achter de lijn werden ook in het verdedigingsplan van de lijn opgenomen. Drie van zulke antitankcentra werden ten westen van Leuven gepland, namelijk 1) op de Roeselberg waar de Mechelsesteenweg Leuven verlaat, 2) in de omgeving van Gasthuisberg en het Kareelveld en 3) in Terbank.

Van de grachten, versperringen, etc. is veel minder overgebleven dan van de verdedigings- en communicatiebunkers. Nadat de Duitse bezetter controle had verworven over België, werden alle hindernissen in snel tempo opgeruimd. Zo werden de cointet-elementen die gediend hadden als antitankhindernissen die de bunkers voorafgingen, door de Duitsers op de stranden van Normandië hergebruikt als deel van de kustverdediging. Daar het veel tijdrovender en bijzonder omslachtig is om bunkers te ontmantelen, is er nog een groot aantal in onze regio bewaard gebleven.

(Foto's: Koen Demarsin, Heverlee)

Toch hebben ook deze restanten vaak te lijden onder een gebrek aan interesse waardoor ze eerder als obstakel worden beschouwd, of zij vormen als het ware een bakken dat vandalisme en vuilnis aantrekt. Anderzijds zijn er ook eigenaars die een hedendaagse invulling zoeken voor zo'n moeilijk bruikbaar bouwwerk. Sommigen vinden een bunker in de tuin aantrekkelijk en koesteren de geschiedenis die ermee verbonden is, anderen verbouwen het tot tuinhuis, wijn- of aardappelkelder en wie het dan echt niet meer weet, zet er een garagepoort voor.

Toekomstperspectief

Aan het erfgoed van de eerste wereldoorlog wordt de laatste jaren veel aandacht besteed. Vooral ook het besef dat de laatste getuigen verdwenen zijn en dat de enige getuigen die vandaag het verhaal van deze periode uit onze geschiedenis op directe wijze kunnen meedelen, in de grond en in het overgebleven materiaal te vinden zijn, deed de aandacht voor het materiële verleden van deze periode sterk toenemen. Nu ook de getuigen van de tweede grote oorlog steeds

schaarser worden, is het hoog tijd voor de opwaardering van de getuigenissen uit die periode. Daarom werd een werkgroep opgericht met het doel om de K.W.-Stelling te ontsluiten. Getuigenissen over de bouw van deze linie en fotomateriaal zijn daarom erg welkom, maar ook tips in verband met de locatie en afbraak van verschillende bunkers, meerpalen, etc. Vooral over de toestand rond Gasthuisberg en in mindere mate Terbank kan onze kennis nog aangevuld worden. Een collectie van het reeds verzamelde fotomateriaal kan op de volgende website gevonden worden: www.flickr.com/photos/koendemarsin

Contact en verdere informatie:

kwstelling@gmail.com

Koen Demarsin

Pater Perquyalaan 12

3001 Heverlee